

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАВЧАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ
ВЧИТЕЛЯ ГЕОГРАФІЇ**

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.07 Географія
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни **«Навчально-педагогічна практика організації роботи вчителя географії»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта** предметної спеціальності **014.07 Географія** освітньої програми **Географія**.

Розробники: Поп С.С. - професор, доктор фіз. мат. наук, завідувач кафедри фізичної географії та раціонального природокористування;

Шароді Ю.В. - магістр географії, асистент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування;

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та раціонального природокористування протокол № 1 від « 25 » червня 2021 р.

Завідувач кафедри

Поп С.С.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

протокол № 1 від «29 » червня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії

Потіш Л.А.

Поп С.С., Шароді Ю.В., 2021 р.
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021 р.

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 105	2	1
Вид підсумкового контролю: диференційний залік	Семестр:	
	3	2
Форма підсумкового контролю: диференційований залік, захист перед комісією	Самостійна робота:	
	35	70
	Індивідуальна робота під керівництвом	
	70	35

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Метою практики є закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення загальних та спеціальних навчальних дисциплін першого року навчання у магістратурі та протягом навчання на бакалавраті, набуття умінь та навичок викладання географічних дисциплін і спецкурсів у школах та в інших загальноосвітніх навчальних закладах.

Основними завданнями практики є:

- набуття та поглиблення теоретичних знань та практичних умінь і навичок, необхідних для роботи вчителем навчального закладу, зокрема щодо умінь і навичок навчальної, методичної та організаційно-виховної роботи зі здобувачами освіти;
- розвиток у студентів-практикантів інтересу до педагогічної роботи та методики викладання географічних дисциплін;
- знайомство з конкретними умовами сучасної професійної педагогічної діяльності;
- ознайомлення з роботою у загальноосвітніх навчальних закладах;
- опанування новітніх методів, прийомів і форм роботи з використанням сучасних інформаційно-технічних засобів навчання.

Відповідно до освітньої програми «Географія», виконання компоненту її навчального плану **«Навчально-педагогічна практика організації роботи вчителя географії (без відриву)»** сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**;

ЗК 2. Здатність самовдосконалюватися, постійно підвищувати кваліфікацію із розумінням предметної області обраної професії, її основних концепцій, понятійно-термінологічного апарату та місця у загальній системі знань про природу і суспільство.

ЗК 4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні сучасні технології у науковій, освітній, просвітницькій та громадській роботі, абстрактно мислити та системно аналізувати і узагальнювати інформацію в галузі предметної діяльності.

ФК 1. Набуття предметно-географічних, природознавчо-наукових, психолого-педагогічних компетентностей, оволодіння фундаментальними знаннями з дисциплін географічної науки на різних просторових рівнях (глобальному, національному і локальному), методологією географічних досліджень взаємозв'язків у складній системі «Людина–Природа» в контексті досягнення цілей збалансованого розвитку.

ФК 2. Здатність до постійного професійного самовдосконалення, вивчення і креативного застосування досягнень національної та світової географічної науки в науковій і педагогічній діяльності.

ФК 4. Здатність розвивати викладацькі компетентності, вміння застосувати на практиці набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методів і прийомів навчання географії у вищих навчальних закладах відповідно до вимог державних освітніх стандартів.

ФК 6. Здатність застосування новітніх інформаційних технологій та методів швидкого пошуку необхідної професійної інформації, вміння її аналізу та опрацювання з метою напрацювання ідей щодо подальшого розвитку географічної освіти та науки.

ФК 7. Здатність на глобальному, регіональному і локальному рівнях аналізувати в часі і просторі взаємопов'язані природні процеси і явища. Здатність логічного і світоглядного мислення в процесі освітньої, наукової і громадянської діяльності, осмислювати взаємозв'язки і закономірності в еколого-, гео-, соціо-просторі.

ФК 8. Здатність застосовувати географічні знання у міждисциплінарному і міжгалузевому контекстах. Здатність застосування теоретичних знань для вирішення практичних проблем на регіональному і національному рівнях, зокрема щодо просторового аналізу та вирішення проблем взаємодії суспільства і природи в контексті збалансованого розвитку.

ФК 9. Набуття високих морально-етичних цінностей і здатність особи здійснювати професійну діяльність орієнтовану на формування в Україні європейських якостей життя.

2. СТРУКТУРА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Проходження навчально-педагогічної практики організації роботи вчителя географії передбачає проведення магістрантом таких видів педагогічної діяльності:

Фахові компетентності:

- оволодіння основами педагогічної діяльності;
- поглиблення знань про основи викладання географії у закладах середньої освіти;
- опанування інноваційних засобів, методів і форм навчання географії в середній школі;
- здатність адаптуватися у педагогічному колективі та реалізовувати власний педагогічний потенціал.

Знання:

- особливості побудови шкільного курсу географії, основи роботи з навчальними планами, журналами;
- основні форми організації навчальної роботи у школі;
- сучасні концепції географічної освіти та їх відображення у шкільних програмах і підручниках;
- склад і структура системи географічних знань, умінь і навичок, особливості засобів навчання дисциплін географічних дисциплін;
- основні вимоги до рівня знань учнів, форми, методи і прийоми його перевірки та оцінювання;
- дидактична сутність методів навчання і можливості їх використання у навчальному процесі;
- методичний аналіз навчального матеріалу.

Уміння і навички:

- вміння планувати навчальну, методичну роботу в школі;
- вміння встановлювати психологічний контакт з аудиторією;
- вміння готувати необхідні для занять наочні засоби, методичні рекомендації, дидактичне забезпечення у відповідності до пізнавальної мети заняття та обґрунтовано їх використовувати;
- вміння застосовувати в педагогічній діяльності сучасні технології і методики навчання;
- вміння складати розгорнутий план-конспект навчального заняття;
- вміння вивчати нормативні та педагогічні джерела інформації, а також вдосконалювати власні знання з навчальних дисциплін;
- навички професійного і педагогічного спілкування із учнівською аудиторією;
- навички враховувати в ході навчального процесу індивідуальні вікові особливості учнів та рівень підготовки класу, групи;
- навички проводити під час практики спостереження, анкетування, педагогічні експерименти тощо та узагальнювати одержані результати.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ

Передумовами проходження навчальної практики «**Навчально-педагогічна практика організації роботи вчителя географії (без відриву)**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 1.1 “Педагогіка і психологія профільної та вищої школи”;
- ОК 1.2 “Вища освіта і Болонський процес”;
- ОК 2.1. “Інформаційні технології в географічній освіті”;
- ОК 2.2. “Природнича географія України і світу”;
- ОК 2.4. “Суспільна географія України і світу”;

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми “Географія”, проходження практики повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знання основних законів, закономірностей, понять та наукової термінології новітніх напрямків сучасної географічної освіти та науки; знання системи освіти та науки України, стану її адаптації в європейський простір.	ПРН 1
Знання принципів, методів, закономірностей, структури педагогічного процесу, новітніх освітніх засобів і технологій, які є придатними для викладання різних географічних дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах.	ПРН 3
Знання за даною освітньою програмою, які необхідні для роботи вчителем географії в ЗОНЗ.	ПРН 4
Уміння вирішувати конкретну наукову проблему (фундаментальну або прикладну) географічної освіти і науки, використовуючи сучасні техніку, технологію, методи і методологічні підходи, здобувати нові знання і зіставляти їх з отриманими раніше, викладати їх у формі звіту, публікації, доповіді.	ПРН 9
Застосовувати новітні освітні методики і технології для формування в учнів школи предметних компетентностей, набуття сучасних уявлень про географічну оболонку Землі як середовище життєдіяльності людства, її структуру, природні багатства різних континентів, країн світу, України та її регіонів.	ПРН 10
Уміння самостійно організовувати польові природознавчі дослідження та спостереження, які необхідні для проведення практичних занять з географії та природознавства в школі, а також для проведення позашкільної краєзнавчої роботи, формування у молоді відповідального ставлення до екологічного стану довкілля.	ПРН 11

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після проходження навчальної практики «Навчально-педагогічна практика організації роботи вчителя географії (без відриву)»:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Знати - знати основні поняття психології та педагогіки, педагогічні принципи, закономірності, структуру педагогічного процесу; - знати основні тенденції педагогічного процесу в Україні та світі; - знати правові та нормативні основи функціонування системи освіти.	ПРН 1,3,4
Вміти - оформляти результати досліджень у звіт та виконувати індивідуальні завдання, як складову частину колективного звіту про практику;	ПРН 9, 10,11

- застосовувати новітні освітні методики і технології для формування в учнів школи предметних компетентностей; - самостійно організовувати польові дослідження та спостереження, які необхідні для проведення практичних занять у школі.	

5. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Вступ. Ознайомлення з програмою практики. Інструктаж з техніки безпеки. Отримання індивідуальних завдань. Доведення до студентів змісту індивідуальних завдань.

План науково-педагогічної практики:

- ознайомлення з базою практики, науково-методичною документацією, якою керуються у своїй діяльності вчителі;
- вивчення правил внутрішнього трудового розпорядку і режиму роботи навчального закладу;
- формування уявлень про сутність вчительської роботи у навчальному закладі;
- студент працює з навчальними планами, календарним плануванням, поурочним плануванням, класними журналами, ознайомлюється з методикою їх підготовки та заповнення;
- складає розгорнутий план-конспект заняття, обговорює його з керівником практики, готує необхідні методичні та дидактичні матеріали для проведення занять.
- підготовка звітної документації, та студенти готуються до захисту повноти та якості результатів запланованої індивідуальної роботи перед комісією.

6. ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Виконання індивідуального завдання передбачає підготовку звіту, де детально висвітлено всі види робіт, які було проведено студентом, план конспект освітнього заходу та мультимедійну презентацію (з дублюванням на електронному носії). Звіт з науково-педагогічної практики повинен включати виконання всіх завдань, що передбачені програмою практики. По закінченню науково-педагогічної практики студенти повинні:

- підготувати розширений план-конспект уроку географії;
- підготувати мультимедійну презентацію до плану уроку;
- виконати індивідуальне завдання та презентувати отримані результати у вигляді звіту

Форма звітності: письмовий звіт практиканта з відгуком керівника практики, в якому дається оцінка виконання запланованого завдання науково-педагогічної практики магістранта-практиканта.

Письмовий звіт за результатами практики подається протягом тижня після її закінчення керівнику практики для перевірки, аналізу і допуску до захисту.

У звіті магістрант зазначає зміст і обсяг запланованих завдань, висвітлює результати своєї педагогічної діяльності, робить аргументовані висновки, висловлює певні зауваження та побажання. Матеріали звіту мають бути викладені в логічній послідовності і конкретизовані. Таблиці, ілюстративний матеріал, додатки повинні бути змістовні й оформлені відповідно до стандартів оформлення звітів наукових досліджень. Після перевірки поданого звіту керівником практики і його позитивної оцінки, зафіксованої у відповідному відгуку, звіт публічно захищається магістрантами перед комісією, яка визначає якість і повноту виконаних завдань та виставляє диференційовану оцінку заліку.. У процесі захисту магістрант має охарактеризувати виконану педагогічну роботу і відповісти на запитання членів комісії стосовно різних аспектів його діяльності під час практики.

Магістранти можуть запропонувати свої пропозиції щодо вдосконалення проведення асистентської практики та обґрунтувати їх доцільність. При захисті звіту про проходження практики оцінюються вміння аргументовано висловлювати власну думку; використовувати і оперувати науковою і методичною термінологією; працювати з науковою і методичною

літературою, складати тези виступу; систематизувати і узагальнювати потрібний матеріал; формулювати висновки і розробляти рекомендації щодо вдосконалення освітнього процесу; використовувати дані емпіричного характеру; використовувати здобуті фахові знання у викладанні навчальних дисциплін.

Підсумкова оцінка роботи магістранта за практику залежить, насамперед, від якості виконання завдань практики, якості письмового звіту та своєчасності подання необхідних документів, рівня усного захисту результатів практики. Підсумки практики є предметом розгляду на засіданні кафедри: керівники практики звітують про результати проходження магістрантами практики, обговорюються претензії та побажання магістрантів, висловлюються пропозиції щодо поліпшення організації практики, урізноманітнення засобів її проведення.

Зміст звіту з навчально-педагогічної практики

1. Титульний аркуш (Додаток А).
 2. Перелік основних індивідуальних завдань та графік їх виконання.
 3. План-конспект уроків. Необхідно вказати тему лекції, її план, методи викладання, обладнання, перелік демонстраційного та роздаткового матеріалу, список рекомендованої літератури для вивчення теми, основний текст уроку. Можна додати підготовлені питання для інтерактивної роботи з учнями під час заняття, тестові завдання (з однією правильною відповіддю) до уроку для перевірки рівня засвоєння матеріалу учнями, а також перелік питань для самоперевірки знань учнів за темою уроку.
 4. Матеріал презентації до уроку (слайди, графічний та картографічний матеріал тощо).
 5. Щодо практичних занять необхідно зазначити: тему, перелік питань для обговорення, практичні завдання.
 6. Висновки щодо проходження практики.
 7. Електронну версію матеріалів звіту.
- До звіту додається оформлений у встановленому порядку щоденник практики.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумкова оцінка диференційного заліку виставляється студенту як за 100 бальною шкалою відповідно до Болонської системи, так і за національною чотирівневою шкалою, співставляючи бальні оцінки за відомою таблицею. Підсумковий контроль – захист результатів практики перед комісією випускової кафедри.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Чубрей О.С. Система підготовки майбутніх учителів географії до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу: монографія. Чернівці : Технодрук, 2020. -376 с.
- 2.Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях :навчальний посібник. – Харків,2016. – 260 с.
3. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підручник / А. М. Алексюк – К. : Либідь. – 560 с.
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
5. Пащенко М. І. Технологія використання активних методів навчання / М. І. Пащенко, В. Ф. Мішкурова, О. М. Середняцька. – К. : Наук. світ, 2003. – 94 с.
6. Розсоха А.П. Формування екологічної культури у майбутніх учителів географії. *Молодий вчений*. 2016. № 9(36). С. 138–142.

7. Чубрей О.С. Методологічні засади дослідження проблеми підготовки майбутніх вчителів географії до професійної діяльності в умовах трансформації освіти. *Наукові записки. Сер. Педагогічні науки*. Кропивницький, 2019. Вип. 180. С. 197–201.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 2020/ 2021 н.р. без змін; зі змінами (Додаток 1).
21 (потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » ____ 20 ____ р. Завідувач кафедри ____ Поп С.С.
(підпис) (Прізвище
ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20 ____ / 20 ____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » ____ 20 ____ р. Завідувач кафедри ____
(підпис) (Прізвище
ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20 ____ / 20 ____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » ____ 20 ____ р. Завідувач кафедри ____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20 ____ / 20 ____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » ____ 20 ____ р. Завідувач кафедри ____
(підпис) (Прізвище
ініціали)

*МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
"УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ"
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ ТА РАЦІОНАЛЬНОГО
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ*

**ЗВІТ
ПРО ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ
НАВЧАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

Студентом ____ курсу:
ПІБ

База практики: ДВНЗ "Ужгородський національний університет"

Керівник практики:

Звіт захищено з оцінкою

" _____ "